

literatūra
sākumskola

CEĻVEDIS LITERATŪRĒ SKOLOTĀJAM

Inguna Cepīte, Juris Zvirgzdiņš

**“No Rīgas līdz Rīgai. Tobiass un Tama
lielajā Eiropas bibliotēku ceļojumā”**

2021

Mācību līdzeklis ir raidījuma “LITERATŪRE / SĀKUMSKOLA” papildmateriāls.

Materiāls ir veidots ar mērķi veicināt un attīstīt 1.-6. klašu skolēnu lasītprasmi, par pamatu ņemot mūsdienu latviešu autoru darbus.

Uzdevumu autori: Inese Lāčauniece, Inguna Ula Cepīte, Juris Zvirgzdiņš

Metodiķe: Inese Lāčauniece

Dizains: Lāsma Olte

Ilustrācijas: Elīna Brasliņa

Izstrādāja: SIA “Vides filmu studija” <https://vfs.lv/>

Apskatītās grāmatas: Inguna Ula Cepīte, Juris Zvirgzdiņš “No Rīgas līdz Rīgai. Tobiass un Tama lielajā Eiropas bibliotēku ceļojumā”, izdevniecība “Pētergailis”, 2014

<http://www.petergailis.lv/>

© Valsts izglītības satura centrs | Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai, projekta numurs 8.3.2.2/16/I/001

<https://atbalstsizcilibai.lv/>

Kāpēc šis temats ir būtisks?

- Iepazīstot I.Cepītes un J.Zvirgzdiņa darbu "No Rīgas līdz Rīgai. Tobiass un Tama lielajā Eiropas bibliotēku ceļojumā" (Pētergailis, 2014) un ceļojot kopā ar Tobiasu un Tamu, skolēni papildina savu literāro pieredzi, papildina zināšanas par jau iepazītiem Baltijas jūras reģiona valstīs radītiem literārajiem tēliem un iegūst priekšstatu par vēl neiepazītiem tēliem.
- Skolēni, iepazīstot Eiropas bibliotēkas, aktualizē bibliotēku nozīmi kultūras vērtību saglabāšanā.
- Skolēni, iepazīstot dažādās Eiropas valstīs radītos zīmīgos literāros tēlus, var reflektēt par savu literāro pieredzi.

Skolēnam sasniedzamais rezultāts

- Sakārto doto informāciju pareizā secībā, izmantojot paša pieredzi vai uzziņu literatūru.
- Iepazīst grāmatas varoņus un raksturo savus iemīļotos literāro darbu tēlus.
- Raksta radošu darbu, fantazējot par iespējamu stāsta turpinājumu, izmanto savā tekstā iepazīto informāciju.

Mērķauditorija

Šo materiālu ieteicams izmantot 3.- 5. klašu skolēniem (pēc skolotāja ieskatiem – arī citās klasēs) latviešu valodas un literatūras stundās, sadarbojoties ar dabas zinību skolotāju, taču ir iespējams ar to strādāt arī citos mācību priekšmetos, piemēram, mazākumtautību dzimtās valodas stundās, latviešu kā otrās valodas mācību stundās, sociālo zinību stundās, teātra mākslā, aktivitātēs ārpus mācību stundām u.c., veicinot skolēnu interesi par lasīšanu.

Ieteikumi materiāla izmantošanai

Grāmatzīmē tiek piedāvāts informatīvs materiāls lasītājam par autoriem un grāmatu. Iekļauta īsa informācija par grāmatas „No Rīgas līdz Rīgai. Tobiass un Tama lielajā Eiropas bibliotēku ceļojumā” autoriem I.Cepīti un J.Zvirgzdiņu un grāmatas anotācija. Grāmatu ilustrējusi māksliniece Elīna Brasliņa.

Papildinformācija par autoru un piedāvāto daiļdarbu:

– Par autoriem

○ Juris Zvirgzdiņš

<https://ej.uz/omum>

<https://ej.uz/mv4h>

<https://ej.uz/nw22>

<https://ej.uz/kxc6>

<https://ej.uz/9ypp>

<https://ej.uz/y7vq>

<https://ej.uz/w17q>

○ Inguna Cepīte

<https://ej.uz/ixku>

<https://ej.uz/x4rf>

– Par grāmatu

<https://ej.uz/jtyw>

<https://ej.uz/o3hk>

Uzdevumi

Mācību materiālā tiek iekļauti uzdevumu piemēri, kā virzīties uz sasniedzamo rezultātu – no vienkāršā uz sarežģīto. Tiek piedāvāta iespēja atlasīt uzdevumus diferencēšanai pēc apjoma un grūtības pakāpes.

Uzdevumus var atlasīt atbilstoši skolēnu vecumposmam un spējām, tie ir papildināmi. Uzdevumus var veikt gan individuāli, gan sadarbojoties.

Strādājot ar piedāvātajiem uzdevumiem, vienlīdz svarīgi ir pilnveidot prasmi strādāt ar informāciju un drosmīgi piedāvāt savu risinājumu dotajai situācijai, kā arī būtiski ir rosināt stāstīt par savu literāro pieredzi.

Sagatavošanās darbi uzdevumu veikšanai

Uzdevumus iespējams veikt bez literārā darba iepazīšanas, taču ieteicams paredzēt laiku grāmatas iepazīšanai.

Pirms uzdevumu veikšanas ieteicams pārrunāt skolēnu pieredzi bibliotēku izmantošanā, pārrunāt, kāpēc vajadzīgas bibliotēkas, kā tās var izmantot, ko tajās var atrast.

Iespējams aplūkot dažādu interesantu bibliotēku attēlus, pārrunāt, kāda varētu izskatīties katra sapņu bibliotēka.

Interesanta varētu būt saruna par vārdu savienojumu “gaismas pils”, ko ar to saprot skolēni, kāpēc LNB dēvē par gaismas pili, var noklausīties Jāzepa Vītola komponēto dziesmu ar Ausekļa vārdiem, piemēram, <https://ej.uz/muzik99>. Var turpināt sarunu par Dziesmu svētku nozīmi latviešu kultūrā.

<h2>Iepazīšanās</h2>	<p>Lai noskaidrotu, kas ir grāmatas galvenie tēli, skolēniem tiek piedāvāti Tobiasa un Tamas raksturojumi un attēli.</p> <p>Lai rosinātu iztēli, tiek piedāvāts uzdevums vizualizēt svarīgus, tēlu raksturojošus jēdzienus - Baltijas jūras puzli un ķepdatoru.</p> <p>Ieteicams kopīgi aplūkot Baltijas jūras attēlojumu kartē.</p>
<h2>Esi pētnieks!</h2>	<p>Uzdevuma veikšanai būs nepieciešama karte un izgriezti žetoni.</p> <p>Skolēni žetonus ar tēlu vārdiem novieto kartē atbilstoši Tobiasa un Tamas ceļojumā apmeklēto bibliotēku pilsētām.</p> <p>Šo uzdevumu ieteicams veikt nelielās grupās, var piedāvāt izmantot iespēju meklēt informāciju globālā tīmeklī.</p> <p>Pareizās atbildes: Igaunija. Tallina. Suņu meitene Lote un lidojošā māja. Krievija. Sankt-Pēterburga. Čeburaška Somija. Helsinki. Mumini. Norvēģija. Oslo. Kurts ar autokrāvēju. Zviedrija. Stokholma. Pepija un Karlsons. Dānija. Kopenhāgena. Andersens un mazā Nāriņa. Vācija. Hamburga. Divas Lotiņas - Lote un Luīze. Polija. Gdaņska. Baktērijas kundze. Lietuva. Klaipēda. Zirgs Dominiks. Latvija. Rīga. Lācis Tobiass un kaķis Tama.</p> <p>Uzdevums piedāvā arī atšifrēt, kurā pilsētā ir dzimuši 2 no piedāvātajiem tēliem.</p> <p>Uzdevumu var paplašināt, meklējot pasaku autorus, atminot valstis, kurās atrodas norādītās pilsētas.</p>

<h2>Mani iemīlotākie grāmatu varoņi</h2>	<p>Piedāvātie jautājumi rosina skolēnus stāstīt un raksturot tos literāros tēlus, kas viņiem ir kļuvuši iemīloti un tuvi.</p> <p>Piedāvātajos attēlos būtu jāatpazīst aplūkojamās grāmatas autori I.Cepīti un J.Zvirgzdiņu, bet otrajā attēlā I.Ziedonis ar “Melnās pasakas” tēlu un O.Vācietis ar astoņiem kustoņiem.</p> <p>Skolēniem tiek piedāvāts radošs darbs – izveidot attēlu ar savu iemīlotā tēla autoru.</p>
<h2>Dzejolim pa pēdām</h2>	<p>Lai veiktu radošās rakstīšanas uzdevumu, skolēni vispirms iepazīstas ar grāmatas fragmentu.</p> <p>Skolēniem ir iespēja izdomāt pašiem savu stāsta turpinājumu tam, kā Tobiasam un Tamam izdodas sadzīt pēdas pazudušajam dzejolim.</p> <p>Pēc radīto stāstu lasījumiem ieteicams izpētīt vai atsaukt atmiņā, kā pazudušais dzejolis tiek atrasts I.Cepītes un J.Zvirgzdiņa grāmatā.</p>

Noslēguma aktivitātes

Pēc stāstu uzrakstīšanas ieteicams organizēt aktivitāti “Autora krēsls”, kurā katrs autors prezentē savu darbu. Var arī vienoties par to, vai autors savu darbu lasa pats vai lasīšanu uztic kādam citam klasesbiedram.

Papildinformācija par tematu:

Kas ir bibliotēka? - <https://ej.uz/dxj6>
<https://ej.uz/qonq>

Informācija par Latvijas Nacionālo bibliotēku - <https://ej.uz/jyge>
<https://ej.uz/ir7e>

Iedvesmojoties no akcijas Mana bibliotēka, skat. <https://ej.uz/tcez>, var organizēt sarunas par skolēnu grāmatu plauktu, ģimenes bibliotēku, var veidot zīmējumu vai fotogrāfiju izstādi.

I.Ziedonis “Melnā pasaka” - <https://ej.uz/8vqr>
<https://ej.uz/h3cd>

O.Vācietis “Astoņi kustoņi” - <https://ej.uz/a9ik>
<https://ej.uz/2xqj>